

přeSmyčka

Martin Toul

postavy

OTEC

MATKA

SYN

PŘÍZRAKY

I.

Prázdná kuchyň s jídelním stolem a oknem do zahrady.

V okně se leskne noc.

Na stole jsou prostřeny tři talíře, které čekají na strážníky.

Žárovka nad jídelním stolem zamrká.

Tma.

MATKA Měla jsem takový strach. Myslela jsem, že se už nevrátíš. Najednou mě popadla taková úzkost. Na něco jsem si vzpomněla. Na něco hrozného. Teď už nevím, co to bylo. Už nevím. Nevzpomínám si. Člověk aby si taky pořád všechno pamatoval. - Jsem tak ráda, že jsi tady. Ani nevíš, jak jsem ráda, že jsi tady. - Jsi tady? Že jsi tady?

Žárovka nad jídelním stolem zamrká.

Světlo.

Otec a Matka se sklání nad talíři s polévkou. (Je to spíš hustá mazlavá tekutina.)

Lžící ji míchají a do talířů foukají. Ale ani jeden nejí.

Třetí talíř leží před prázdnou židlí.

MATKA Jaký si měl den, miláčku?

OTEC Den jako každý jiný, miláčku.

Ticho. Otec solí polévku.

MATKA Tak?

Otec vzhledne od svého talíře na Matku.

OTEC Co?

MATKA A dál?

OTEC A dál co?

MATKA Co se přihodilo dál?

OTEC Nic, co by stálo za řeč.

MATKA Nikoho si nepotkal, s nikým si nemluvil?

OTEC Člověk vždycky někoho potká, s někým mluví.

MATKA A o čem jste s NĚKÝM mluvili?

Otec otevře ústa, jako by chtěl něco říct. Takto na chvíli zkamení. Pak jen rezignovaně svěsí ramena.

OTEC To si už nepamatuju.

Otec solí polévku.

MATKA Tak?!

OTEC Tak co?

MATKA Tak ty nevíš?

Otec jen zakroučí hlavou.

MATKA Nechceš mi snad tvrdit, že podnik jako je Kros a syn, zaměstnává jen samé nudné lidi?

Otec přikývne.

MATKA Proč by někdo jako pan Kros zaměstnával jen samé nudné lidi?

Otec jen pokrčí rameny, pak solí polévku.

MATKA Tak?

OTEC Tak co?

MATKA Tak ty nevíš?

Otec přikývne.

MATKA Tak vidíš, že víš.

OTEC Protože je sám nudný?

MATKA Tak?

OTEC Tak co?

MATKA Tak proč?!

OTEC Tak proč co?

MATKA Tak proč, PROBOHA, zaměstnává tebe?

OTEC Protože jsem přesně takový.

MATKA Nemusíš být tak skromný. Přede mnou určitě ne. Ty přece dokážeš být někdy tak zábavný. Tak okouzlující.

Otec S někým si mě asi pleteš.

Matka Asi.

Oba dál míchají své polévky, nabírají je na lžíce a foukají do nich, ale ani jeden nejí.

Otec Ale máš pravdu. Přece jen se dneska přihodilo něco legračního. – Seděli jsme na obědě...

Matka Kdo?

Otec Já, Karel, Emil a Adam.

Matka Adam?

Otec Ten nový kolega.

Matka Toho neznám.

Otec Jak bys ho mohla znát, když je nový?

Matka Označení "ten nový kolega" ve mě vyvolalo dojem, že mluvíš o někom, o kom jsem přinejmenším alespoň jednou slyšela.

Otec Už jsem ti o něm určitě vyprávěl.

Matka Mě?

Otec Ano.

Matka To si mě asi s někým pleteš.

Otec Asi.

Oba dva se skloní k talířům polévky a dál je míchají lžící a foukají do nich. Ani jeden ale nejí.

Matka A dál?

Otec A dál co?

Matka Seděl si na obědě s Karlem, Emilem a TÍM Adamem... A dál? Kdo tam s vámi byl dál?

Otec Nikdo.

Matka Nikdo?

Otec Nikdo, koho já nebo ty známe.

Matka Aha, TEN nikdo.

Otec Tak.

MATKA Tak co?
OTEC Co co?
MATKA Co bylo dál?
OTEC Přejde číšník. Takový vykulený kluk. Určitě se zrovna zaučoval. Nikdy předtím jsem ho tam neviděl. Třikrát popletl objednávku...
MATKA Kde jste byli?
OTEC U sadu.
MATKA Tam měli vždycky příšernou obsluhu. - Proč jste, PROBOHA, chodili k Sadu?
OTEC Vždycky tam chodíme.

Oba se skloní nad své talíře a dál do horké polévky foukají.

MATKA A dál?
OTEC Když mi ten mladík nesl pití...
MATKA A nebyla to spíš dívka?
OTEC Proč?
MATKA U sadu zaměstnávají hlavně mladé dívky.
OTEC Proč?
MATKA Aby měli pánové na co koukat.
OTEC Proč se ptáš?
MATKA Jen pro pořádek, miláčku.
OTEC Jistě, miláčku.

Oba se skloní nad své talíře a dál do horké polévky foukají.

MATKA A dál?
OTEC Když mi přinesl pivo...
MATKA La.
OTEC Co?
MATKA Přinesla.
OTEC Když myslíš.

MATKA Jsme si jistá.

OTEC Převrhl...

MATKA La.

OTEC ...ho.

Ticho.

OTEC ... a rozplakal se.

MATKA La se.

OTEC Zdálo se, že to dnes nebylo jeho...

MATKA Její.

OTEC ... první převržený pivo!

Ticho.

Oba se zdají být slovní výměnou vyčerpaní. Opět se skloní ke svým talířům s polévkou.

MATKA A dál?

OTEC Dál?

MATKA Co bylo dál?

Otec chvíli přemýšlí.

OTEC Přišel druhý číšník...

MATKA Číšnice.

OTEC ...o nic straší než ten...

MATKA Ta! Ta tata ta.

OTEC ...první. A nesl...

MATKA La. La lala la.

OTEC ...nové pivo, ale i on...

MATKA A. A. A! - A?

OTEC ... ho převrhlA.

Ticho.

Otec působí rezignovaně, právě prohrál bitvu o jedno důležité pímenko.

MATKA Myslíš, že ti to budu věřit?

OTEC Vážně, takhle se to stalo.

MATKA Myslíš, že ti budu věřit, že tam s vámi nebyla ONA?

OTEC Kdo?

MATKA Víš moc dobře, koho myslím.

OTEC Jak by tam, proboha, mohla být, když u nás už osm let nepracuje?

MATKA O to je to podezřelejší, že s vámi pořád chodí na oběd.

OTEC Ale ona tam nebyla!

MATKA Jak ti to můžu věřit?

OTEC Přísahám.

MATKA Kolikrát jsem to už do tebe slyšela?

Ticho.

OTEC Bylo to jen dvakrát...

MATKA Dvakrát?! Já myslela že jen jednou. Alespoň tak si to říkal.

OTEC Je to už tak dávno.

MATKA V takových věcech čas nehraje roli.

OTEC Koukám.

MATKA A tři roky nejsou zas tak dlouhá doba.

OTEC Je to už devět let!

MATKA Devět let?! Devět let lží a tajemství. Tolik mě z nich bolí hlava.

OTEC Hned jsem se přece přiznal.

MATKA Kdo se tě o to prosil?

Ticho.

MATKA Jak si jen mohl?

Ticho.

MATKA Já bych ti to nikdy neudělala.

OTEC Bylo to v té době, když... Moc dobře víš, v jaké době to bylo. Byla jsi dost... však víš, jaká si byla.

MATKA Jaká jsem byla?

OTEC Uzavřená, chladná.

MATKA Dokonce!

OTEC A já se cítil opuštěný.

MATKA Chudáčku.

OTEC Pak se objevila Ona a nabídla mi své teplo.

MATKA Detailů mě, prosím tě, ušetři.

OTEC Chci jen vysvětlit, proč jsem udělal, to co jsme udělal.

MATKA A cože si to vlastně udělal?

Ticho.

MATKA CO?

OTEC Rád bych tě ušetřil detailů.

MATKA Jak jsi najednou ohleduplný.

OTEC Nic to neznamenal.

MATKA Tak proč si to, zatraceně, dělal?

OTEC Byla to chyba.

MATKA Já bych ti to nikdy neudělala. - A i kdyby, nikdy bych ti o tom neřekla.

OTEC Ne?

MATKA V tvém zájmu, samozřejmě.

OTEC V mém?

MATKA Ano.

Oba se skloní nad své talíře, do kterých foukají.

MATKA A dál?

OTEC Ukončil jsem to. Od začátku jsem věděl, že je to chyba. Ona to pochopila, byla dost ohleduplná, odešla od Krose a syna a už jsem ji neviděl.

MATKA Jak to bylo dál s tou husičkou od Sadu, co rozlívá pánům piva do klína? To je jediný, co mě teď zajímá.

OTEC Nevím.

Ticho.

MATKA Tak?

OTEC Tak... to je celá historka.

MATKA Tak to je velice ubohá historka. Míval si lepší.

OTEC To si mě asi s někým pleteš.

MATKA Asi.

Oba se skloní nad své talíře, do kterých foukají. Matka zpřímá pohledne na Otce, který si už už dává lžící do úst.

MATKA Celé dny jsem tady zavřená. Nepřijdu mezi lidi. S nikým neprohodím slova, s nikým se nezasměju. Jsem tu pořád tak sama, zatímco ty chodíš na obědy okukovat servírky s TÍM svým Adamem. - A bůhví s kým ještě.

OTEC Nikdo...

MATKA Ale ano.

OTEC Nikdo...

MATKA Myslíš, že ti uvěřím, že tam s vámi nechodí? Vodiš ji na oběd, zatímco já tu dřepím a...

OTEC Nikdo tě k tomu nenutí!

Ticho.

MATKA Víš, že tu musím být, pro případ... Víš moc dobře, pro jaký případ tu musím být.

Matka vstane od polévky, přejde k oknu a kouká do noci.

MATKA Celý den čekám, až přijdeš a povíš mi něco zajímavého. A ty mi přitom neřekneš nikdy NIC zajímavého.

OTEC A co mám dělat? Jiný historky nemám.

MATKA Máš si něco vymyslet.

OTEC I tuhle jsem si vymyslel.

MATKA Co?

Ticho.

OTEC Na cestě z práce si vždycky něco vymyslím.

MATKA Tak?

OTEC Každý den si vymyslím nějakou historku, abych tě aspoň trochu rozveselil.

MATKA Jak dlouho?

OTEC Roky.

MATKA Roky lží a přetvářek. Tolik mě z toho bolí hlava.

OTEC Ale...

MATKA Co? Ale co?!

Otec otevře ústa, jako by chtěl něco říct. Takto na chvíli zkamení. Nakonec jen svěsí ramena a osolí si polévku.

MATKA Dřív jsi býval originálnější, vynalézavější. Třeba ta tvá historka o tom, že práce u Krose a syna je jen dočasnou záležitostí. Dvacet šest let u Krose a syna.

Dvacet šest dočasných let.

Ticho.

Otec si solí polévku.

MATKA Nebo ta historka o tom, jak skvělé bude žít na venkově, jak skvělý nápad je utéct z "chaosu velkoměsta" a usadit se tady... tady v tý černý díře.

OTEC Myslel jsem, že se ti tu líbí.

MATKA Tak?

OTEC Tak co?

MATKA Tak ty si myslel?

OTEC Tak jsem se asi spletl.

Matka zhluboka vydechne. Jako by se tak náhle zbavila veškerého vzduchu, který ji dával vzpřímený tvar a ona se znovu sesune do židle.

MATKA Nebo ta historka o tvé milence.

OTEC Co?

MATKA Myslíš, že nevím, že sis ji vymyslel?

Otec Proč bych to dělal?

Matka Právě. Proč bys to dělal. Mít milenku, nějakou účetní od Krose a syna, to ti přece není vůbec podobné. To je pod tvoji úroveň. - Tak?

Otec Nech to být.

Matka Tak co mi k tomu řekneš?

Otec Nechci se hádat.

Matka To je ti TAK podobné. To tvé mlžení, ty tvé vytáčky, ty lži, to předstírání. Děsně mě z toho bolí hlava.

Matka uchopí ztěžklou hlavu do dlaní a mne si spánky.

Matka To je ubohost. Takhle si vymýšlet milenky.

Otec Proč bych to, PROBOHA, dělal?

Matka se usměje.

Matka Přece abys mě rozveselil.

Otec Co?

Matka CO?!

Otec Ale nic.

Matka Co nic?

Otec Nechci se hádat.

Matka se podívá zpříma Otcí do očí.

Matka To je přesně to o čem mluvím. - Víš vůbec, o čem mluvím?

Otec Nemyslím si.

Matka Ne?

Otec Ne.

Matka To je dost sobecký. Jsi pěkný sobec, víš to?

Otec Jistě. A dál?

Matka Lhář. A ještě ke všemu špatný lhář.

Otec A dál?

Matka Slaboch.

Otec A dál?

Matka Zbabělec.

Otec A dál?

Matka Legrační. Někdy jsi hrozně legrační. Zvláště, když o tom nevíš.

Otec A dál?

Matka Bručoun. Někdy jsi strašný bručoun.

Otec A dál?

Matka Onanista.

Otec A dál?

Matka chvíli přemýšlí.

Matka A... A... Obchodák u Krose a syna.

Otec i Matka propuknou ve smích.

Otec A dál?

Matka Plešoun.

Otec Plešoun?

Matka Ano, vzadu na temeni se ti dělá kolečko. Jako knězi.

Otec A dál?

Matka Tlustoch.

Otec A dál?

Otec si nabere lžící polévku, a vloží ji do úst a spolkne ji.

Otec A dál? A dála? A DÁL?!

Otec nabírá a polyká další lžíce. Matka náhle zvažní.

Matka A dál si tady sedíš, jako by se nic nedělo. Jíš polévku s játrovými knedlíčky, jako kdyby bylo všechno v naprostém pořádku.

Otec Mám rád polévku s játrovými knedlíčky. Jsem zkrátka polívkový typ.

Matka Snad si na něj mohl počkat.

Otec Je půl deváté. Poslední vlak jel před třičtvrtě hodinou. Z nádraží je to sem deset minut. Už by tady byl. Jenže on tady není.

MATKA Půl deváté. Ani sem si nevšimla. Bude to mít studené. Kdyby aspoň zavolał.

OTEC Víš, že nikdy nevolá.

MATKA A přitom sem si byla jistá, že dneska zavolá. Půl deváté. To už nezavolá.

OTEC Nikdy přece nevolá.

MATKA Ne, dneska už určitě nepřijde. Studená polévka. Sváteční talíře, stříbrné přístbory jen pro zvláštní příležitosti. Vývar s játrovými knedlíčky. Jeho nejoblíbenější. A všechno k ničemu. - A ty si tak...

OTEC Co?

MATKA Tak klidný.

OTEC Tak co mám dělat?

MATKA Mohl by si být o něco méně klidný.

Otec vstane od stolu a hodí talířem o zed'. Pak se znovu posadí.

OTEC Tak?

MATKA Tak co?

OTEC Tak to bysme měli.

Ticho.

MATKA Byl to takový hodný chlapec. Jak se mohl TAK změnit?

OTEC Vždycky byl takový. Nikdy nevolal a vždycky chodil pozdě.

MATKA V tomhle ti je TAK podobný.

OTEC Mě?

MATKA Ta lhostejnost.

OTEC Lhostejnost?

MATKA Dřív jsi o všechno projevoval zájem. Dalo se s tebou mluvit o čemkoliv. Zatímco teď neprojevuješ zájem o nic. Teď se s tebou nedá mluvit o ničemu.

OTEC Vážně? Myslel jsem si, že jsem byl vždycky takovej, jako jsem teď.

MATKA Dost ses změnil. Celý si nějak zešedl. Jako trávník, na který nedopadá slunce.

OTEC Vážně? Jako trávník?

Matka se rozpláče. Otec na ni chvíli kouká.

OTEC Třeba má vlak zpoždění. Kvůli tý vichřici má spousta vlaků zpoždění.

Matka si otírá oči a podívá se na Otce.

MATKA Kvůli jaké vichřici?

OTEC Je toho plná televize.

MATKA Víš, že se na televizi nedívám, že se na televizi bojím dívat. Kdyby náhodou...
Však moc dobře víš, proč se na televizi nedívám.

Ticho.

MATKA Tak?

OTEC Co?

MATKA Tak co je to za vichřici?

OTEC Jmenuje se Elizabeth.

MATKA Elizabeth? To je docela hezké jméno. Anglické.

OTEC Taky k nám jde od Anglie.

MATKA A co dokáže ta tvoje Elizabeth?

OTEC Díky své rychlosti 25 metrů za sekundu hravě láme větve, vyhazuje elektřinu,
odnáší střechy i malá koťátka.

MATKA To je pěkná mrcha, ta tvá Elizabeth. Tváří se jako neviňátko, jako slušně
vychované děvče z církevní školy... a přitom jen tak pro radost ničí lidem domovy.
- Vzpomínáš na tu noc?

OTEC Na jakou noc?

MATKA Na tu noc, kdy se narodil. Byla přesně taková vichřice.

OTEC Máš pravdu. Málem jsem zapomněl.

MATKA Na tu noc já nikdy nezapomenu.

OTEC Ulicemi poletovaly tisíce odpadkových košů.

MATKA Taková ta noc, při které se rodí čarodějnice.

OTEC To byla dlouhá noc.

MATKA To mi nemusíš připomínat.

Ticho.

Otec Třeba ta vichřice povalila strom přímo do kolejí.
Matka Myslíš?
Otec Třeba teď sedí uvnitř, kousek odsud a čeká, až ten strom odklidí.
Matka Myslíš?
Otec Třeba se uprostřed noci ozve zvonek a za dveřmi bude stát on s pytlím špinavého prádla přes rameno.

Matka zvedne pohled na Otce.

Matka Proč?
Otec Vždycky si mu prala.
Matka Proč pořád musíš všechno tak zlehčovat? Před vším zavírat oči. Ten se dneska určitě neukáže.
Otec Tak se ukáže zítra.
Matka To je přesně to, o čem mluvím. Ty tvý lži, tolik mě z nich bolí hlava. Ty a ty tvý... ty a ty tvý...

Otec si z kapsy košile vytáhne krabičku cigaret a jednu si zapálí.

Matka Ty a ty tvý cigarety. Tolik mě z nich bolí hlava.

Matka si mne spánky.

Matka Chtěla jsem, aby to bylo perfektní, ale ono to není perfektní. Nikdy to nakonec není perfektní. Jak to, že to nikdy není perfektní?

Matka zvedne uplakanou tvář a slzy utře do kapesníku.

Vstane ze židle, jde pro smetáček a lopatku a střepy z rozbitého talíře začne zametat.

Otec Nech to být. Já to pak zametu.
Matka Vývar s játrovými knedlíčky. Tu měl vždycky nejradši. Byl to vždycky polívkový typ.
Otec Byl?
Matka Nebo to snad chceš popřít?
Otec Jen mě zarazil ten minulý čas.
Matka Přece vůbec nevíme, jestli je ještě polívkový typ. Deset let je dlouhá doba. - A přitom mi přijde, jako kdyby to bylo včera.

OTEC V některých případech čas nehraje roli.

MATKA Pořád ho vidím, jak vychází ze dveří. Jen v té své větrovce a baseballové čepici. Jde ulicí dolů. Ani se neotočí. - Jak nám tohle mohl udělat?

OTEC Už o tom nechci mluvit.

MATKA Ale já o tom chci mluvit.

OTEC Mluvíme o tom pořád. Každý den. Pořád dokola.

MATKA Nemluvíme.

OTEC Ale ano. Každý den ten stejný výstup. - Ty teď začneš s tím, že jsme od něj deset let nedostali žádnou zprávu.

MATKA Deset let bez jediné zprávy. Žádný vzkaz. Vůbec nic.

OTEC Jen zoufalství.

MATKA Jen zoufalství.

OTEC Jak nám tohle mohl udělat?

MATKA Měl se tu snad zle? Co mu tady chybělo? V čem jsme udělali chybu?

OTEC Nevím. Jak to mám vědět?

MATKA Jen tak zmizet bez rozloučení, bez jediného slova vysvětlení a deset let o sobě nedát vědět. To se přece nedělá. Takhle jsem svého syna nevychovala.

OTEC Třeba měl moc práce.

MATKA Hlupáku. Víš, jak byl vždycky děsně línej.

Matka přejde až na hranu jeviště a kouká do hlediště.

MATKA Dneska jsem si byla jistá.

OTEC Pojd', posad' se.

MATKA Dneska jsem si byla jistá, že přijde.

OTEC Pojd', posad' se.

MATKA Dneska jsem si byla jistá, že ho uvidím stát před domem a nadšením vykřiknu: On!

OTEC Pojd', posad' se.

MATKA To je on!

Otec Pojd', posad' se, povídám.
Matka Ty mi nerozumíš, to musí být on.
Otec Co?
Matka Táhle někdo stojí.
Otec Kde? Nikoho nevidím.
Matka Podívej se pořádně.
Otec Vždyť se dívám pořádně.
Matka Kdyby ses díval pořádně, tak ho vidíš.
Otec Kde?
Matka Před naším domem.

Otec vstane od stolu, přejde na okraj jeviště a kouká, kam Matka ukazuje.

Matka Táhle, pod lampou.
Otec Vážně. Někdo tam je.
Matka Chodí sem a tam, jako by se ztratil.
Otec Třeba se ztratil.
Matka Nebo se jen nemůže rozvzpomenout. Deset let je dlouhá doba.
Otec Ne tak, abych nepoznal svého syna. To nebude on. Je vysoký. Statný. Má vousy.
Matka Proč by se za deset let nemohl z kluka stát muž, když se z muže mezitím stane ustrašený kluk?
Otec Co ten námořnický pytel přes záda?
Matka Třeba se dal k námořnictvu.
Otec On?! Víš, že se odjakživa bál vody.
Matka Nebo je plný špinavého prádla. - Podívej, bere za kliku branky. Vchází do zahrady...
Otec Ne. Zastavuje se, otáčí se a...

Matka i Otec evidentně zesmutní.

Otec Říkal jsem, že to nemůže být on. Říkal jsem to.

Matka přejde ke svému talíři s polévkou a mrští jím o zed'.

MATKA Pořád ta tvá pravda. Kdo si myslíš, že je na ni zvědavej? Já ne, já rozhodně ne.

Otec si Matku chvíli zkoumavě prohlíží.

OTEC Ty si opilá?

MATKA Co?

OTEC Ty jsi opilá.

MATKA Samozřejmě že jsem opilá.

OTEC V půl deváté? Nestydíš se?

MATKA A ty? Ty se nestydíš, že jsi v půl deváté střízlivý?

OTEC A víš, že stydím.

Oba se tomu zasmějí.

MATKA To se dá hnedka napravit.

Matka přejde ke kredenci a vytáhne rozpitou láhev pálenky. Nalije Otcí skleničku.

MATKA Tak?

OTEC Co?

MATKA Tak na co?

Ticho.

MATKA Tak na ni. Na tu rozvracečku rodin.

Otec se zastaví se sklenicí u rtů.

MATKA Proč nepiješ? – Copak si na ni nechceš připít? Nebo tě snad přešla chuť?

OTEC Už toho nech.

MATKA Ještě jsem ani nezačala. – Copak asi teď dělá ta tvá ničitelka? Co myslíš? Možná teď někomu zrovna laská vlasy a leze pod kabát.

Otec do sebe rychle obrátí panáka.

MATKA Nebo si o tom nepřemýšlel? To mi netvrď, že si o tom nepřemýšlel.

Ticho.

MATKA Co se zase tak tváří?

Ticho.

MATKA Zase se tváříš jako při mučení. Vždyť ti nikdo nic nedělá. Jenom si povídáme.

OTEC Nezačínej zas.

MATKA Všichni o ní všechno ví. Kromě mě. Tak se nediv, že jsem zvědavá.

Strom svým větvemi jako prsty přejede po okenním skle.

MATKA Člověk by měl znát to, co ho ohrožuje. – Tak kdy už konečně přijde? Kdy zaklepe na dveře? - To čekání mě ubíjí.

OTEC Zapomeň na ni.

MATKA Copak to jde? Tolik mě z ní bolí hlava.

OTEC Zapomeň na ni. Vymyslel jsem si ji. Neexistuje.

MATKA Tak?!

OTEC Tak co?

Ticho.

MATKA Tak to v tobě pořád je. Pořád mě dokážeš překvapit.

OTEC Mám i své lepší dny.

Ticho.

MATKA Jako vždycky když nemohl spát. Celý vystrašený zlými sny si vlezl k nám do postele, chytil tě kolem krku, a tys mu vyprávěl příběhy, které sis zrovna vymyslel. Příběhy bez začátkem, bez konce, příběhy bez logiky a bezesmyslu. To byly ty nejkrásnější příběhy, jaké jsme kdy slyšela. - A teď, vichřice. Jen pro mě jsi stvořil vichřici o rychlosti 25 metrů za sekundu.

Do okenní tabulky narazí větev stromu, který pvlává ve větru.

Matka polekaně poskočí.

Začne to pohvizdovat, když studený řezavý vítr leze do domu každou škvírou.

MATKA Co to je?

OTEC Elizabeth.

II.

Kuchyň s jídelním stolem a oknem do zahrady.

V okně se leskne noc.

Otec a Matka se sklání nad talíři s polévkou.

Lžící polévku míchají a do talířů foukají. Ale ani jeden nejí.

Třetí talíř leží před prázdnou židlí.

MATKA Jaký si měl den, miláčku?

OTEC Den jako každý jiný, miláčku.

Ticho. Otec solí polévku.

MATKA Tak?

OTEC Co?

Otec vzhledne od svého talíře na Matku.

MATKA A dál?

OTEC A dál co?

MATKA A co bylo dál?

Otec otevře ústa, jako by chtěl něco říct.

Do kuchyně vejde Syn. Je jen ve spodkách a v o číslo menším tričku se superhrdinou.

Působí rozespale. Zívá a protírá si oči.

Mlčky se posadí k jídelnímu stolu.

Vezme do ruky krajíc chleba, který trhá na malé kousky. Ty hází do polévky, kterou začne chvatně a až zvířecky usrkávat.

Otec a Matka na něj zmateně koukají. Pak se podívají po sobě, a i oni začnou jíst.

III.

Jídlna.

Noc.

Otec vejde na scénu v pyžamu. Začne něco hledat v šuplíku v kredenci.

Vytáhne platíčko prášků a jeden si bere.

Z podkroví se ozve podivný blíž nespecifikovatelný zvuk.

Otec se tím směrem podívá, jen zakroučí hlavou, pak vloží prášek do úst a zapije ho sklenicí vody.

Tma.

Světlo.

Jídlna.

Noc.

Otec vejde na scénu v pyžamu. Začne něco hledat v šuplíku v kredenci. Vytáhne platíčko prášků a jeden si bere.

Z podkroví se ozve podivný blíž nespecifikovatelný zvuk.

Otec se tím směrem podívá, jen zakroučí hlavou, pak vloží prášek do úst a zapije ho sklenicí vody.

Tma.

Světlo.

Jídlna.

Noc.

Otec vejde na scénu v pyžamu. Začne něco hledat v šuplíku v kredenci. Vytáhne platíčko prášků.

Z podkroví se ozve podivný blíž nespecifikovatelný zvuk.

Otec se tím směrem podívá, jen zakroučí hlavou. Prohlíží si platíčko prášků, to je ale prázdné.

Začne tedy kramovat v šuplíku ve snaze najít jiné. Narazí při tom na dlouhý nůž. Je fascinován odlesky jeho čepele. Prohlíží se v něm jako v zrcadle.

MATKA Něco hledáš?

Otec se s úlekem otočí. Nožem útočně zamává před sebou. Až teď si všiml, že u jídelního stolu sedí Matka v noční košili.

OTEC Co?

MATKA Něco hledáš?

OTEC Vyděsila si mě.

MATKA Co tady strašiš uprostřed noci?

OTEC Já? Já... Někde tady... někde tady ještě musí jeden být.

Otec rozpačitě schová nůž zpět do šuplíku a dál se v něm přehrabuje.

MATKA Hledáš tohle?

Otec se ohlédne po Mace. Matka zamává platíčkem prášků.

OTEC Neurol.

MATKA Nemůžeš si pořád brát Neurol.

OTEC Proč?

Matka vytáhne z krabičky příbalový leták a začte se do odstavce s nežádoucími účinky.

MATKA “Při dlouhodobém podávání a při zvyšování dávek může dojít k poruchám paměti a k závislosti. Při náhlém přerušení může dojít ke vzniku abstinenčních příznaků, které se projevují bolestí hlavy, nervozitou, zmateností a podrážděností.”

Otec si mne spánky a potí se. Je evidentně nervózní.

OTEC Mám rád Neurol. Mám rád svůj neurol!

Matka vymáčkne poslední pilulku do dlaně a vloží si ji do úst

OTEC Můj Neurol!

Matka zapije pilulku sklenicí vody.

OTEC Bez něj nemůžu spát.

MATKA To se ti jen zdá.

OTEC Zdá? To bych musel ale nejdřív spát, aby se mi mohlo něco zdát. Ale já

nespal. Celou noc se převaluju...

MATKA Tak to se ti asi jenom zdálo. Chrápal si, až mě to probudilo a od té doby nemůžu zabrat.

OTEC To se mi nějak nezdá. Proč bych si jinak šel pro prášek na spaní? To přece nedává smysl.

MATKA Sny ho většinou nedávají.

OTEC Ale já byl vzhůru. Já jsem vzhůru.

MATKA Vážně?

Matka rozevře dlaň, ve které pořád leží pilulka Neurolu. Tu nabídne Otcí, který po ní sáhne, okamžitě ji spolkne a zapije sklenicí vody.

Tma.

Světlo.

Otec stojí na stejném místě, jako předtím, jen Matka je pryč. Když si to Otec uvědomí, znovu vchází Matka na scénu. Otce si nevšimla. Chvilí něco kramuje v kredenci. Otec rozevře dlaň, ve které má stále "zázračnou" pilulku.

OTEC Hledáš tohle?

Matka se s úlekem otočí.

MATKA Co?! ...Tys mě vylekal. Co tady straší v noci?

OTEC Já? Já... Šel jsem si vzít čtvrtku prášku. Ale ta nezabrala. Vzal jsem si druhou čtvrtku, ale ani ta nezabrala. Když si beru celej, tak mě vzbudíš.

MATKA Já tebe?

OTEC Najednou nevím, jestli jsem si vůbec nějaký vzal, nebo se mi jen zdálo, že jsem si ho vzal. Poslední dobou se mi to zdá často. Zdá se mi o tom, že jsem vzhůru.

Ticho.

MATKA Taky nemůžu spát. - Není to legrační? Nemohla jsem spát, když tu nebyl, teď nemůžu spát, protože tu je.

Z podkroví se ozvou podivné zvuky. Otec i Matka jen zakrouží hlavou.

OTEC Kdo by v tomhle mohl spát. - Řekl ti něco?

MATKA Kdy?

OTEC Dneska. Včera. Předevčírem.

MATKA Ne. Nic.

OTEC Za celý dny ani slovo?

MATKA Ne. Pořád jen spí.

OTEC Celý dny spí, nic neříká, nic nedělá.

Z podkroví se ozve podivný zvuk.

OTEC To se pak člověk nemůže divit, že v noci tak vyvádí.

MATKA Co to je?

OTEC Zní to, jako kdyby stěhoval nábytek po pokoji. Sem a tam. Zas a znova.

MATKA Chudáček.

Rámusení z podkroví náhle ustane.

MATKA Slyšíš?

Otec se snaží nastražit uši.

OTEC Ne.

MATKA Ticho.

Otec Konečně ticho. Snad už usnul.

MATKA Ne, pláče.

Otec Nic neslyším.

MATKA Protože pláče do polštáře. Stydí se.

Ozve se podivný zvuk.

Otec Hlavně že se nestydí dělat rámus ve dvě hodiny v noci.

MATKA Chudáček. - A co říkal tobě?

Otec Mě? Já ho celý den neviděl.

MATKA Myslím ten večer, když se z ničeho nic a proti všem předpokladům objevil.

Otec Nic.

MATKA Něco přece říct musel.

Otec Na nic se nepamatuju.

MATKA Ty si totiž taky nic nepamatuješ. Pamatuješ si jen věci, který si pamatovat chceš.

Otec To bych si ale musel nejdřív pamatovat, co si chci pamatovat.

MATKA Hlavně že nikdy nezapomeneš všechno zlehčovat.

Otec Máš pravdu.

MATKA Ano?

OTEC Určitě, něco přece říct musel... ten večer, když se tady proti všem předpokladům objevil.

MATKA Alespoň zavolat mohl.

OTEC Víš, že nikdy nevolá.

MATKA Pro jednou by ho to nezabilo. Jen tak se tu objevit po deseti letech bez jediné zprávy. Co si vůbec myslíš?

OTEC To nevím. Nic mi neřekl.

MATKA Něco ti přece říct musel.

OTEC Mám to všechno jako v mlze. Vzal jsem si zrovna čtvrt prášku a jdu si lehnout. Ale ani přes ten prášek nebylo kvůli tomu větru možný usnout.

MATKA Já nespala. Zato ty si chrápal.

OTEC Kdybych spal, proč bych si šel vzít ještě čtvrtku?

MATKA Aby si mě rozčílil. Víš, jak nesnáším, když se v noci potmě motáš po domě. Vždycky mě vzbudíš a já už pak nemůžu zabrat.

OTEC Chtěl jsem rozsvítit v chodbě, ale nešlo to. Ten vítr vyhodil pojistky. Pak ta rána, buch, a pak další.

MATKA Buch.

OTEC Nejdřív jsem myslel, že do okna udeřila větev stromu, ale ten strom jsme přece nechali pokácet kvůli tomu, že pořád tloukl větvemi o okna.

MATKA Vždyť to říkám, nic si nepamatuješ. To já jsem si šla pro prášek. To já nemohla spát kvůli tomu větru, kvůli tvému chrápání.

OTEC To se mi nějak nezdá.

MATKA Pak jsem ho, oproti všem předpokladům, uviděla, jak tam před domem stojí s pytlím špinavého prádla přes rameno...

OTEC Chvíli na něj koukám a nemůžu ho poznat...

MATKA ...ale pak ho najednou poznám.

OTEC Je to on.

MATKA Musí to být on.

OTEC Kdo jiný by stál o půlnoci u nás před domem...

MATKA ... s pytlím špinavého prádla přes rameno?

OTEC Najednou, ani nevím, co to do mě vjelo, jsem ho objal a rozplakal se.

MATKA Vždycky byl tak citlivý.

OTEC Já se rozplakal.

Otci se při té vzpomínce začnou opět drát slzy do očí.

MATKA A co řekl?

Otec se hlasitě vysmrká.

OTEC Nevím, už si nevzpomínám. Mám to celý jako v mlze.

Ozve se rámus.

OTEC To si teda vybral dobu na stěhování nábytku. Takhle už to dál nejde. Musí si najít práci.

MATKA Práci?

OTEC Musí něco dělat. U nás v podniku zrovna hledají příručího.

MATKA Příručího?

OTEC Nějak začít musí.

MATKA Nevím, jestli by chtěl dělat zrovna "příručího" u Krose a syna.

OTEC Pokud bude co k čemu, přijde si na dobrý peníze. Může kariérně růst. Pět týdnů dovolené. Teplé místo, stálý plat. Ostatně já tak taky začínal a podívej, kam jsem to dotáhl.

MATKA Právě.

OTEC Když byla ta práce dobrá pro mě, bude dobrá i pro něj.

Ticho.

OTEC Co se tak tváříš?

MATKA Jak se tvářím?

OTEC Jako kdyby to byl nesmysl.

MATKA Jsem jen unavená. Nevyspalá. - A myslím si, že je to nesmysl. Už jen jak to zní: příručí.

OTEC Jak to zní?

MATKA Jako poskok. Jako hlupák. Jako hloupý poskok, co je ke všemu pitomec. A náš syn není žádný pitomec. Náš syn má na víc, než dělat jen hloupého příručího. Je schopný...

OTEC Jak můžeš vědět, čeho všeho je schopný?

Z podkroví se ozve podivný zvuk.

OTEC *šeptem* Protože já o něm nevím nic. Vůbec nic.

MATKA Potřebuje jenom trochu času, aby si zvykl. Všichni potřebujeme.

Otec Už je tady víc jak půl roku. Půl roku jen jí a spí.

Matka Půl roku?

Otec Půl roku jsme ohleduplní. Půl roku kolem něho našlapujeme. Půl roku se na nic neptáme.

Matka Víš, čím vším si prošel?

Otec Ne.

Matka Právě.

Otec Právě. Tolik se změnil. Vůbec se sobě nepodobá. Je hrozně bledý. Hrozně hubený.

Matka I tak je to můj syn.

Otec Jsi si tím jistá?

Matka Jak to myslíš?

Otec Nebylo by to ostatně poprvé, co ses spletla.

Matka Tehdy jsem se unáhnila. Tehdy to byla chyba. Tamten měl tak podobné oči. Ale teď jsem si opravdu jistá. Matka svého syna přece pozná.

Otec A co otec?

Matka Ten je přece vždycky nejistý.

Otec Jak to myslíš?

Matka se zasměje.

Matka Kdyby ses teď viděl. Ten protáhlý obličej.

OTEC Jak to myslíš?

MATKA Spadla ti čelist.

OTEC Co tím chceš říct?

MATKA Jsem si zkrátka jistá, že je to náš Jiřík.

Ticho.

OTEC Zvláštní.

MATKA Co?

OTEC Dlouho jsem tě neslyšel říct jeho jméno.

MATKA Proto že jsem ho dlouho neřekla.

Ozve se podivný zvuk z půdy.

OTEC A co ty věci?

MATKA Jaký věci?

OTEC Ty věci, co se tu v poslední ztrácí.

MATKA Jaký věci?

OTEC Například moje zlatý hodinky.

MATKA Ty máš zlatý hodinky?

OTEC Už právě ne.

MATKA Kde bys vzal zlatý hodinky?

OTEC Dostal jsem je od otce k promoci. Na zadní straně měly dokonce věnování:
Mému Jiříkovi, aby mu vždy čas utíkal správným směrem.

MATKA O těch já nic nevím.

OTEC Muselas je vidět. Ukazoval sem ti je.

MATKA Tos je ukazoval asi někomu jinému.

OTEC Asi. - Ale stejně je to divný, že zrovna když...

MATKA *pobaveně* Co by dělal Jiřík s tvými zlatými hodinkami?

OTEC Copak já vím, co se mu honí hlavou?

MATKA A co se honí hlavou tobě? - Snad nechceš tvrdit, že Jiřík... náš Jiřík...

OTEC Nechci tvrdit nic, jen přemýšlím nahlas. Není to moc velká náhoda? Půl roku na to, co se tu objeví, se tady začnou ztrácet věci. To je přece velká náhoda.

MATKA Půl roku? Jsi si jistý?

OTEC Nebo moje rádio. Dole v dílně sem měla takový malý šikovní rádio. Akorát do kapsy. A je fuč.

MATKA To nemyslíš vážně.

OTEC Vážně.

MATKA Slyšíš tu někde hrát rádio?

Ticho.

Otec si mne spánky.

OTEC Já už někdy vážně nevím, co slyším. V noci, když nemůžu spát, slyším různé věci. Každou noc slyším, jak pod ním skřípou schody...

Ozve se zaskřípání schodů.

OTEC Slyším vrznout dveře do kuchyně...

Vrznou dveře do kuchyně a vejde Syn v baseballové čepici a větrovce.

OTEC šeptem A pak slyším zacinkat peníze v plechovce od kafe.

MATKA Náš syn není žádný zloděj.

Syn přejde ke kredenci, bere plechovku od kávy. Otevře ji.

Vytahuje z ní několik papírovek, ty strčí do kapsy. Kovové mince v plechovce zacinkají.

Otec a Matka se na sebe podívají.

Syn odejde ze scény.

OTEC Pak vrzne branka...

Vrzne branka.

Matka vstane, jako by chtěla za Synem vyběhnout, ale neudělá to.

OTEC A pak to ticho

MATKA Zase to ticho.

IV.

Otec a Matka stojí na stejných místech, jako v minulé scéně. Působí, jako by zkameněli.

Na jeviště vchází Syn. Je evidentně opilý.

Přejde k lednici, vytahuje jídlo, které začne až zvířecky požídat.

Nakouslé klobásy vrací do lednice. Vytahuje pivo.

Když si olizuje umaštěné prsty, všimne si svých pobledlých nevyspalých rodičů.

V pyžamech vypadají jako dva duchové. Nejprve se lekne, pak se ze samého leknutí rozesměje a nemůže se přestat smát.

SYN Promiňte, ale kdybyste se viděli.

Syn opět propukne ve smích.

SYN Vy se mi snad jenom zdáte.

Syn se přestane smát. Syn se posadí ke stolu.

SYN Takhle si vás pamatuju. V mé vzpomínce jste vždycky v pyžamu. Jako z té reklamy na žakárová pyžama značky Sladké sny. Vážně.

Vážně jste si tak podobní. Všechno si je tady tak podobný, jako by se tu zastavil čas. Jako by se tu zastavil vzduch. Můj pokoj vypadá přesně tak, jak si ho pamatuju. - Každý večer šoupu nábytkem, aby si byl co nejmíň podobnej. Podobný věci vyvolávají vzpomínky, a na ně já si nikdy moc nepotrpěl. - Jenže to nepomáhá.

Syn vytáhne balíček tabáku a začne si kroutit cigaretu.

SYN Stejný gesta, stejný pohyby. Stejná intonace. Stejný slova. Ty výrazy jako práce u Krose a syna, nezbytnost, zodpovědnost, perspektiva, něha, večere, příručí, něha...

O hranu stolu si Syn otevře pivo.

SYN Nebude vadit?

Syn si zapálí cigaretu a vyfoukne oblak kouře, pak smete dlaní zbytek tabáku z desky stolu na podlahu. Matka se trochu nuceně rozkašle.

SYN Co se tak tváříš? Jako by ti to snad nevonělo. Už jsi toho snad nechala? Víím, že si vždycky kouřila, za domem, po tajnu, po setmění. Těžký bensonky.

Syn se otočí k Otcí.

SYN Ty jsi nevěděl, že kouří? - Hádám, že si ani nevěděl o panu Hlinomazovi, co kouřil zase těžký Sparty. Obláčky jejich dýmu se mísily vzadu za kůlnou.

Syn pozvedne lahvové pivo.

SYN Tak na vzpomínky.

Syn si nahne z piva, pak si říhne.

SYN Říkáte si, kde sem byl. Kde sem celou tu dobu, zatraceně, byl. Čekáte tady, celí ustrašení. Bledí strachy. Jako dva duchové.

Ticho.

SYN Znáte Klubovnu? To je tajná nálevna dole u potoka. Dřevěná bouda stlučená z prken, velká tak akorát, aby se do ní vešli tři čtyři opilci a sud piva. Dřevěný prkna nasáklý kouřem cigaret, pachem smažených jídel a chcanek. Nic extra, to vážně ne, ale co člověk nadělá, když je to jediný místo, kde se tu dá v noci dostat ještě něco k pití. - Nedivím se, že jste o ní neslyšeli. Lidi jako vy...

Syn típne cigaretu do hrnku na stole a točí si druhou.

SYN Nemá cenu něco vysvětlovat. O něčem mluvit. Nebo se snad omlouvat. Nemůžeš mě pochopit. Ani ty ani ona. Vůbec nevíte, co je tam venku. Nevíte, jaký to je obcházet, přešlapovat, doprošovat se, žadonit a nadávat. Celou noc se třást v průvanu... a ve strachu.

Syn si zapálí cigaretu a vyfoukne dým kouře Otcí do obličeje.

SYN Dvacet šest let u firmy Kros a syn. Dvacet šest let ponižování a posměchu. Dvacet šest let strachu, obav a zoufalství. Dvacet šest dočasných let. - Ztraceně, chlape, co to s tebou je?

Ticho.

SYN Myslíš, že nevím, že si chtěl dávno pláchnout? Vzít roha. Vyjít ze dveří a ani se neotočit. Kolikrát si měl už sbaleno, co? - Vzpomínám si, jak jsem tě přistihl s kufry v rukách. Jen si na to nenašel dost odvahy.

Ticho.

Syn se otočí na Matku.

SYN Tys to nevěděla? Balil si kufry dvakrát do měsíce. Jednou dokonce dojel až na konec ulice.

Syn se rozesměje.

SYN Kdybyste se teď viděli.

Syn se přestane smát.

SYN To, o čem jen sníš, je pořád tam venku. Stačí po tom jenom sáhnout. Stačí vstát a vyjít těmahle dveřma do temný noci a ani se neotočit.

Syn vstane od stolu a vychází ze dveří. Náhle se zastaví, jako kdyby něco zaslechl. Polekaně se otočí na Otce.

SYN To ty? Tos byl ty?

Syn se otočí na Matku.

SYN Tak ty?

Syn se zaposlouchá.

SYN Teď. Teď zase. Ta melodie píschaná na prsty.

Ze zahrady se začne ozývat pohvizdování melancholické melodie.

SYN Někdo je v zahradě. Vidíte? Někdo tam je. Táhle za kůlnou.

Pohvizdování jako když vítr leze škvírami do domu.

SYN To jsou oni. To musí být oni. Přišli si pro mě. Našli mě tady. Vždycky mě nakonec najdou.

Syn ustrašeně podstoupí ode dveří. Ztuhne.

SYN Vůbec nevíte, čeho jsou schopný.

Otec přejde ke kredenci a vytahuje z něj nůž a vyjde do tmy.

SYN Nechoď tam! Vůbec nevíš, čeho jsou schopný.

Ze zahrady se po chvíli ozve výkřik.

SYN Mami!

Syn se vystrašeně vrhne Matce kolem krku. Ta ho pevně stiskne a už nepustí.

/PAUZA /

V.

Jídlna.

Matka a Syn sedí u stolu.

Syn vypadá oproti předchozí scéně upraveně. Je učesaný, má umyté vlasy a nejspíš i uši a nohy.

Ležerní oblečení vyměnil za dobře padnoucí oblek. Přesto působí trochu škrobeně - neživě.

Matka i Syn míchají lžící polévku, foukají do ní, ale ani jeden nejí.

Otcovo místo je prázdné.

MATKA Jaký jsi měl den, miláčku?

SYN Den, jako každý jiný.

Syn solí polévku.

MATKA Tak?

SYN Co?

MATKA Nic se nepříhodilo, nikoho jsi nepotkal?

SYN Ne.

Ticho.

MATKA Den jako každý jiný, už to je přece mimořádné, nemyslíš?

SYN Vlastně máš pravdu.

Syn solí polévku.

MATKA Tak?

SYN Dneska se přece jen stalo něco mimořádného.

Syn solí polévku.

MATKA Tak?

SYN Přišel za mnou vedoucí pobočky a řekl, že je se mnou spokojený.

Syn solí polévku.

MATKA Tak?

SYN Řekl, že pokud si to nepodělám, tak by mi mohl příští měsíc přidat.

MATKA Tak?

SYN Plus provize, samozřejmě.

MATKA Dokonce?

SYN Dokonce se proslýchá, že mají vyhodit nákupčího pro západní region.

MATKA Tak?

SYN Prý se uvažuje o mě jako o jeho náhradě.

MATKA Tak?

Matka se zarazí.

MATKA Myslela jsem, že je to místo tvého otce.

SYN Ne na dlouho.

Ticho.

Syn dál míchá polévku. Po chvíli si všimne překvapeného výrazu Matky.

SYN Poslední dobou nezastává své povinnosti, tak jak u něj byli zvyklí, tak jak by je zastávat měl.

MATKA Tak?

SYN Působí letargicky, až apaticky. Působí dojmem, že je mu lhostejné, jestli

něco prodá. Zdá se, jako by ho obtěžovalo se svými klienty vůbec mluvit. Dokonce nebere telefony.

MATKA Tak?

SYN Prý ho z telefonování bolí hlava.

MATKA *pro sebe* Vždycky tak nerad telefonoval.

SYN Často není dokonce k zastížení na svém pracovišti. - Prý se rád prochází, představ si.

MATKA *pro sebe* Vždycky se tak rád procházel.

SYN A to není to nejhorší. Přestal o sebe dbát. Už několik lidí si stěžovalo, že je cítit.

MATKA *pro sebe* Vždycky jsem měla ráda jeho vůni.

SYN Vedení podniku ale tvůj vkus nesdílí. - Pokud do konce měsíce něco neprodá, dostane padáka.

MATKA Chudáček.

SYN Nejhorší je, že ho to vůbec nezajímá. Dokonce svoji práci považuje za zbytečnou. Nejen že si to myslí, dokonce to každému na setkání vykládá.

MATKA *skoro hrdě* Vážně?

SYN Celý dny jen rezignovaně kouká z okna. O nic a nikoho neprojevuje zájem.

MATKA Ani o ženy?

SYN Vidělas ho vůbec někdy v poslední době? Víš, jak teď vypadá?

MATKA Je pravda, že trochu sešel.

SYN A přitom první dojem je v naší branži to nejdůležitější. - A přitom to mohl dotáhnout na vedoucího divize. Měl schopnosti, zkušenosti, kontakty. Byl oblíbený, veselý, společenský. - Takhle to všechno zahodit.

Ticho.

SYN Ber to z té lepší stránky. Lepší, když to zůstane v rodině. Lepší, než kdyby to dali někomu jinému. Ty peníze aspoň zůstanou v baráku.

MATKA Když to vidíš takhle.

SYN Všechno to bude zase dobrý. Slibuju.

Ozvou se rány.

Matka i Syn se zaposlouchají.

SYN Co to tam zase dělá?

MATKA Zatlouká okna do zahrady.

SYN Co?

MATKA Celý den zatlouká okna do zahrady.

SYN Proč to, proboha, dělá?

MATKA Protože okna do ulice už má zatlučené.

Ozve se několik ran.

SYN Zrovna když večeříme. Říkalas mu, že večeříme?

MATKA Jistě.

SYN Někdy mi přijde, že to všechno dělá naschvál.

Ticho.

MATKA Potřebuje jenom trochu času.

SYN Času? Kolik si myslíš, že ho ještě má?

MATKA Potřebuje jenom trochu klidu.

SYN Klidu? Vždyť celý dny nic nedělá.

MATKA Celé dny zatlouká okna do domu.

SYN Proč ho pořád omlouváš?

MATKA Víš, čím vším si prošel?

SYN Ne, a nezajímá mě to. Má už svůj věk, měl by být trochu rozumný. Když nebude rozumný teď, tak kdy?

MATKA Ale on...

SYN Ale on rozumný být odmítá.

MATKA Ale on...

SYN Přestaň ho omlouvat. To že je na tom tak, jak na tom teď je, je pouze jeho vlastní rozhodnutí.

Otec s kladivem v ruce a s prkny v podpaží vejde do jídelny.

Prkna upustí na podlahu.

Mlčky se posadí ke stolu a začne zvířecky hltat každé sousto.

Syn a Matka ho zděšeně pozorují.

VI.

Jídlna.

Otec sedí za stolem. Matka nafukuje balónek, na hlavě má slavnostní čepček.

Okno do zahrady je zatlučené.

MATKA Mohl by ses jít převléct?

Matka fouká do balonku.

MATKA Umýt?

Matka fouká do balonku.

MATKA Učesat?

Matka fouká do balonku.

MATKA Každou chvíli tu musí být. Už dávno tady měl být.

Matka fouká do balonku.

MATKA Copak toho po tobě chci tolik?

Matka fouká do balonku.

MATKA To že chodíš už týden ve stejných šatech je jen tvoje věc. Pokud jsi tak spokojený. Toleruju to. Respektuji tvé rozhodnutí. - Ale alespoň pro dnešek by ses mohl přemoci.

Matka fouká do balonku.

MATKA Umýt se. Učesat. Hezky se obléct.

Matka fouká do balonku.

MATKA O mě tu nejde. Já jsem si už zvykla. Ale alespoň kvůli němu.

Matka fouká do balonku.

MATKA Tvůj syn má dnes narozeniny.

Matka fouká do balonku.

OTEC Nemá žádný narozeniny.

Balonek praskne.

MATKA Cože?

OTEC Nemá žádný narozeniny.

MATKA Má...

OTEC Nemá!

Otec praští pěstí do stolu. Matku to poleká.

OTEC Nemá narozeniny prostě proto, že narozeniny mít nemůže.

Matka chvíli rozpačitě stojí, pak se podívá na hodinky.

MATKA Každopádně má zpoždění. Tohle dobou tady už měl být.

OTEC Vždycky má zpoždění.

MATKA Ale zrovna dnes...

OTEC Třeba zapomněl.

MATKA Kdo by mohl zapomenout na své narozeniny

OTEC Třeba ten, kdo je nemá, proto o nich neví a proto na ně zapomněl.

MATKA Právě proto na ně nemohl zapomenout.

Ticho.

Otec Začíná se to vymykat. Prerůstá nám to přes hlavu.

Matka Co by to bylo za překvapení, kdyby je dnes měl. To by čekal, že bude nějaká oslava. Ale takhle, když rozhodně nemá narozeniny, nebude čekat ani tu oslavu.

Otec Zvlášť tobě. - Myslím, že je načase s tím skončit.

Matka Ted? Zrovna když každou chvíli vypukne oslava jeho narozenin?

Otec Vždyť nemá narozeniny.

Matka To jsme si už snad vyjasnili.

Matka nastraží uši.

Matka Už jde. Rychle, rychle, už jde.

Matka nasadí Otci čepeček z papíru.

Otec Třeba to není on.

Matka Kdo jiný by to mohl být?

Otec Víš, jak to myslím.

Matka Snaž se být alespoň trochu milý, ano? Slib mi to.

Otec nasadí falešný strojený úsměv.

Matka Aspoň kvůli mně.

Otec Všechno to dělám kvůli tobě.

Na scénu vchází Syn. Na sobě má tmavý oblek. Odloží si aktovku. Přejde k lednici a něco v ní hledá. Svých rodičů si nevšiml.

Matka mrkne na Otce. Ten foukne do frkačky. Matka vykřikne: Překvapení!

Syn se leknutím otočí.

SYN Co tady strašíte?

OTEC *rezignovaně* Všechno nejlepší.

SYN K čemu?

MATKA K tvým narozeninám.

SYN Dneska mám narozeniny? Dneska mám zase narozeniny?

MATKA Ty nemáš radost?

SYN Hlavně nemám narozeniny.

MATKA Ale oslavit to můžeme.

SYN Tenhle měsíc to jsou už třetí narozeniny.

MATKA Víš, kolik sme jich propásli? Musíme to všechno dohnat.

SYN Z takovou budu za chvíli starší než vy dva dohromady.

MATKA Posad' se. Udělala jsem tvůj oblíbený štrůdl, když máš ty narozeniny.

SYN Ale já přece nemám narozeniny.

Matka odbíhá ze scény. Otec si se Synem vymění pohledy.

SYN A ke všemu nenávidím štrůdl. Vážně.

OTEC Já vím.

SYN A nenávidím oslavy narozenin.

OTEC Ale víš, jak je miluje tvoje matka. Tak jí nekaž radost. Víš, kolik jí to stálo

práce?

SYN Nemá to dělat.

OTEC Já okrajoval jablka. Člověk by neřekl, jak je to únavné.

SYN A přitom já nenávidím štrůdl. Je tam vždycky tolik rozinek.

OTEC Však znáš matku.

SYN Popravdě neznám. Takhle ji neznám. Tohle se jí nepodobá. Dřív nesnášela vaření, pečení. Teď nedělá nic jiného, než že vaří a peče. O ničem jiném nemluví. Pořád jenom jídlo. Pořád dokola jídlo. Nic než jídlo.

OTEC Tvá matka se dost změnila. Evidentně jí to dost přerostlo přes hlavu.

Na scénu vchází Matka s talířem nakrájeného štrůdlu. Položí ho na stůl a pocukruje ho.

MATKA Tak, berte si. Dokud je to ještě teplé.

Otec a Syn si rozpačitě berou a jí. Syn se musí přemáhat.

MATKA Spousta rozinek, jak to má nejradši.

Ticho.

MATKA Šampaňské! Málem bych zapoměla na šampaňské. Co by to bylo za oslavu narozenin bez šampaňského?

Matka odchází ze scény. Otec i Syn po sobě zoufale koukají.

OTEC Tak co, dobrý?

SYN Nesnáším rozinky.

OTEC Myslím v práci.

SYN Aha. Dobrý.

Otec Tak?

Syn Tak co?

Otec Tak dobrý.

Ticho.

Otec Nikdo se po mě neptal?

Syn Ne.

Otec Seš si jistej?

Syn Jo.

Otec Říkal jsem si, že bych se tam přece jen v týdnu zastavil. Podíval se, jak vám to jde. Zjistil, co je zapotřebí...

Syn To není zapotřebí.

Otec Tak?

Ticho.

Syn Tak to není zapotřebí, protože si mi to všechno vysvětlil, ukázal, předal.

Otec Tak.

Syn Všechno sem pak rychle pochopil.

Otec Tak.

Syn Ve všem se zorientoval.

Otec Tak.

SYN Měl si ve všem systém, který mi to usnadnil.

OTEC Tak to je dobře. Ale přece jen se stavím.

Ticho.

Na scénu vejde Matka s lahví šampaňského. Láhev podá Otcí.

MATKA Mohl bys to otevřít?

Otec zkouší otevřít šampaňské. Nedaří se mu to. Všichni netrpělivě očekávají explozi bublinek.

MATKA Připomíná mi staré časy. Staré dobré časy.

Syn si vezme od Otce láhev šampaňského.

MATKA My tři pěkně pospolu, u stolu. Vždycky si byl tak nedočkavý, když si měl narozeniny.

SYN Ale já nemám narozeniny.

Zátka vyletí. Otec nenápadně kopne Syna do nohy.

OTEC Radši ji neprovokuj. Vůbec nevíš, čeho je schopná.

Otec zamává Synovi prázdnou skleničkou před obličejem. Ten mu do ní nalije. Pak dolije do Matčiny sklenice a nakonec do své. Matka pozvedne sklenici k přípitku.

MATKA Ať tahle chvíle trvá navěky.

Otec a Syn se po sobě jen podívají.

Všichni si přituknou.

MATKA Těšíš se?

SYN Na co?

MATKA Na dárek, přece.

Matka pokyne Otcí, ten odejde ze scény.

Matka pomrkává po Synovi.

Dlouhé ticho.

Otec vchází na scénu. Vedle sebe vede bicykl. Dvakrát zazvoní na zvonek.

SYN Co to je?

MATKA Kolo. Vždycky sis přál kolo. Svě vlastní kolo.

SYN Ale co já s tím?

MATKA Můžeš na něm jezdit do práce.

SYN Víš, co by si o mě mysleli, kdybych tam jezdil na tomhle?

MATKA *k Synovi* Dělal na tom roky. Docela sám. Dole v dílně. Ani já o tom nevěděla.

OTEC Osmnáct převodů. Vpředu tři, vzadu šest. Kotoučové brzdy. Dynamové světlo.

Otec si sedne na bicykl a začne jezdit kolem jídelního stolu.

Syn se podívá po Matce. Ta jen pokrčí rameny.

MATKA Však znáš otce. Víš, jak si rád hraje.

SYN Takhle ho neznám. Vždycky si tak nerad hrál.

MATKA *k Synovi* Poslední dobou to má v hlavě trochu popletené.

OTEC Á, do vedení se dostává muž v červeném trikotu! Podaří se mu náskok udržet? Je to dechberoucí finále.

MATKA *k Synovi* Tak to běž aspoň zkusit, už kvůli otci. Celé roky se s tím dělal. Dočista sám. Ani já o tom nevěděla.

Otec je ale zabrán do jízdy, Syna si nevšímá.

MATKA Tak ho pustí.

Otec Nepustím. Zrovna jsem v cílové rovině.

Matka Je to jeho dárek. Dnes má narozeniny.

Syn Já nemám narozeniny.

Otec Samozřejmě že dnes nemá narozeniny. Dnes nemůže mít narozeniny. Je načase mu to říct.

Syn Říct co?

Otec Proč dneska nemůžeš mít narozeniny.

Matka Prosím, nekaž to. Ještě ne. Nekaž to v den, kdy má narozeniny.

Syn Ale já nemám narozeniny. - Proč vlastně nemám narozeniny?

Otec Protože dnes mám narozeniny já. Tohle jsou moje narozeniny. Dnes mám já narozeniny. Dnes to jsou moje narozeniny.

Otec zpomaluje, dokud se dočista nezastaví. Chytí se za srdce a oddychuje.

VII.

Jídelna.

Otec sedí v ušáku. Přes nohy má přehozenou deku. Vypadá že spí, nebo je mrtvý.

Na scénu vchází Syn v pyžamu. Chvilí kramaří v šuplíku v kredenci. To Otce probere.

OTEC Kdo to je?

Syn se lekne a otočí se po Otci.

SYN Co tady v noci strašíš?

OTEC Ptám se, kdo to je?

SYN Já.

OTEC Kdo já?

SYN Prostě já.

OTEC Já? Prostě já.

SYN Proč nespíš?

OTEC Nemůžu spát.

SYN To jsme dva.

OTEC Copak se tady dá spát?! Cizí lidi se tu motají po baráku.

SYN Co by tady dělali cizí lidi?

OTEC Kradli mi spánek.

Syn začne znovu kramovat v přihrádce v kredenci.

OTEC Hledáš tohle?

Syn se ohlédne po Otci. Tomu se v ruce zaleskne ostří nože, který doted' skrýval pod dekou.

SYN Já, ne... Někde tady musí být ještě jeden.

OTEC Všechny jsem je schoval, tenhle je poslední. A jestli ho chceš, musíš si pro něj dojít.

SYN Neurol. Ještě včera tady jeden byl.

OTEC Jsi si jistý?

SYN Určitě. Aspoň jeden určitě.

OTEC Jsi si jistý, že nehledáš tohle?

SYN Chtěl jsem jenom prášek na spaní. Nemůžu usnout.

OTEC Kdo by v tom hluku mohl spát?

SYN Hluku?

Ticho.

SYN V jakým hluku?

OTEC Myslíš, že ti to budu věřit?

SYN Co?

OTEC Všechno. Pořád jenom lžeš.

SYN Proč bych lhal?

OTEC To mi řekni ty.

SYN Někde tady... ještě jeden tady musí být... Aspoň jeden.

OTEC Všechny jsem je schoval do bezpečí. Jen tenhle jsem si tady nechal. Takovej pěkněj nůž. Pěkně ostrej. - Nechtěl si spíš tenhle nůž?

SYN Na co by mi teď byl nůž?

OTEC Možná si nás chtěl ve spánku podříznout.

SYN Nebud' směšný.

OTEC Víím, co si zač. Znáím tě. Znáím lidi, jako seš ty. Lidi jako seš ty, já mám prokouklý. Jen tak se v noci vkradou cizím lidem do domu, aby si vzali co jim nepatří.

SYN Co bych ti tak mohl vzít?

OTEC Například můj spánek.

SYN Chtěl jsem jenom prášek na spaní. Zapomeň na to.

OTEC Jen tak se vloupeš ke mně domů, máváš mi před obličejem nožem, mým nožem, a pak po mě chceš, abych na to zapomněl?

SYN Proč bych to dělal?

OTEC Protože ti můj spánek nestačí, chceš i můj život.

SYN K čemu by mi byl ten tvůj mizernej život?

OTEC Kdo si myslíš, že jsi, že si se mnou dovoluješ takhle mluvit?

SYN Tvůj syn.

OTEC Ty a můj syn? To by mohl říct každý.

SYN Proč by to říkal každý? Zase taková výhra to není.

Otec máchne nožem ve vzduchu, čepel se jen zaleskne.

OTEC Nemám žádnýho syna.

SYN Jak to můžeš jen tak říct?

OTEC Jak? Jen tak.

SYN To nemůžeš myslet vážně?

OTEC Smrtelně vážně.

Otec znovu výhružně máchne nožem do vzduchu.

OTEC Chodí si po domě, jako by jim to tu patřilo.

SYN Kdo?

OTEC Netvrď mi, že o nich nevíš? Beztak jsou tady s tebou.

SYN Tati.

OTEC Neříkej mi tak.

SYN Musíš se přece pamatovat. Jsem Jiřík.

OTEC Jiřík? Ty a Jiřík?

SYN Jo.

OTEC Já jsem Jiřík.

SYN Oba jsme, mám jméno po tobě. Stejně jako nos, ústa...

OTEC Věděl jsem, že si zloděj! Vrať mi je.

Otec hbitě vyskočí z ušáku a začne mávat nožem kolem sebe. Syn ustoupí o krok zpět.

SYN Co to děláš?

OTEC Chci si jen vzít to, co mi patří.

SYN Jsi blázen.

OTEC Říkám, vrať mi můj nos

Syn sáhne po láhvi na kredenci, praští s ní o desku stolu. Staví se do obranné pozice a ostrými střepey mává ve vzduchu.

SYN Chceš ho? Tak si pro něj pojd'.

Strhne se rvačka, výkřik.

Tma.

Světlo.

Matka vchází na scénu. Otec klečí nad Synem.

MATKA Co se to tady děje?

OTEC Podívej, koho jsem tady načapal. Chodil po domě s nožem. Chtěl nás ve spánku podříznout.

SYN On se dočista zbláznil.

MATKA Už zase?

SYN Dneska je to horší. Vytáhl dokonce nůž.

Matka se unaveně posadí do židle.

MATKA Kvůli tomu mě budíte?

OTEC Šlo nám o život.

MATKA Přece bys tomu nevěřil.

OTEC Jemu nevěřím určitě.

MATKA To je přece Jiřík.

OTEC Jiřík? Jaký Jiřík?

MATKA Náš Jiřík.

OTEC Tohle že je náš Jiřík?

MATKA Kdo jiný by to asi tak byl?

Otec si Syna chvíli prohlíží.

OTEC Myslel jsem, že se sem někdo vloupal.

MATKA Proč by to někdo dělal?

OTEC Aby mi vzal můj Neurol.

SYN Chtěl jsem si vzít jenom prášek na spaní...

OTEC Vždyť to povídám.

Matka působí každým okamžikem víc a víc unaveně.

MATKA Tak už ho pustě.

OTEC Ale co když to není on? Jak můžem vědět, že je to on. Co když nás přišel zabít?

MATKA A záleží na tom?

Otec se začne smát.

OTEC Náš Jiřík, a já myslel...

SYN Sakra, kdo jinej?

OTEC Ale pořád na tebe mám. Pořád si tě dokážu podat.

Otec pustí Syna, ten vstává.

OTEC Tak promiň, myslel jsem... v poslední době se tu dějou divný věci, po domě chodí cizí lidi. Měl jsem jenom strach.

Otec se zasměje.

OTEC A přitom to byl náš Jiřík.

Otec plácne Syna bodře po zádech.

OTEC Měl si dát vědět, že se ukážeš. Mohl si aspoň zavolat. Pro jednou by tě nebylo.

Syn naznačí Matce, že to Otec nemá v hlavě v pořádku.

MATKA Už je to v pořádku.

OTEC Samozřejmě, že je to v pořádku. Nic se nestalo. Jen jsem myslel, že někdo cizí...

MATKA Měl bys jít spát.

OTEC Samozřejmě, že bych měl jít spát. Ale copak to v tomhle domě jde? Cizí lidi si tu chodí a berou mi moje věci.

MATKA Musíš být unavený.

OTEC Samozřejmě, že jsem unavený. Celé noci nespím. Držím tu hlídku.

MATKA Před kým?

OTEC Před kým? Ty přece víš o kom mluvím. - Oni...

MATKA Kdo jsou oni?

OTEC Kdo?

Otec se náhle zarazí a Matku si začne zkoumavě prohlížet.

OTEC A ty? Ty jsi kdo?

MATKA Tohle není zábavné. Určitě né v tuhle hodinu.

OTEC Kdo? Kdo Vám dovolil chodit v mém domě?

MATKA Je to i můj dům.

OTEC O tom bych musel něco vědět.

MATKA Ty mě nepoznáváš?

OTEC Měl bych?

MATKA Jsme tvoje žena.

Otec se rozesměje.

OTEC Ty? Takovová bába. To přece nemůžete myslet vážně. To bych byl dočista blázen, kdyby si vzal někoho takovýho.

SYN Jak s ní můžeš takhle mluvit?

OTEC Jak?

SYN Ano, jak to můžeš jen tak říct?

OTEC Jak? Jen tak.

SYN A dost!

OTEC Dost?! Ještě nemáš dost?

Otec zatne výhružně pěst. Syn vystrašeně ukročí.

SYN Tohle si k matce nedovoluj.

Otec zpozorní.

Otec K matce?

Otec se ohlédne po Matce.

MATKA Copak tys mě vážně nepoznal?

Otec Možná ty rysy. Možná máš pravdu. - V té tmě jsem tě nepoznal, promiň.

MATKA Víím, že jsem zestárla.

Otec pohladí Matku po tváři.

Otec Kde jsi byla celou tu dobu? Měl jsem takový strach. Byli v domě. Doopravdy. Musíš mi to věřit.

MATKA Já ti to věřím.

Otec Vážně?

Matka přikývne.

Otec Člověk už vůbec neví, čemu má věřit.

MATKA Teď už můžeš spát. Teď už je to všechno v pořádku.

Otec obejmě Matku.

Otec Měl jsem strach. Měl jsem hrozný strach, matko.

Matka zpozorní. Chce se odtrhnout, ale Otec ji pevně sevře a už nepustí.

VIII.

Na zahradě.

Syn stojí u grilu a otáčí maso. Občas usrkne z lahvového piva.

Matka leží na lehátku a chytá bronz. Lehátko vedle ní je prázdné.

Otec sedí v malém nafukovacím bazénku s temně černou vodou a po její hladině jezdí s umělohmotnou kachničkou.

Matka se opře v lehátku, aby lépe viděla na Otce.

MATKA Nechceš už z vody?

OTEC Ještě ne.

MATKA Není ti zima?

OTEC Ještě ne.

MATKA Až sem slyším, jak drkotáš zuby. - Nemáš už náhodou varhánky?

OTEC Ještě ne.

Matka se položí do lehátka.

Syn otočí plátek masa na grilu.

Matka se otáčí unisono na svém lehátku.

SYN Maso na gril nikdy nenaklepávat. Nikdy předem nesolit.

MATKA Není nad čerstvý vzduch.

SYN Největší umění je maso nepřipálit.

MATKA Cítit slunce na své kůži.

SYN Ale zároveň nesmí být nedodělané.

MATKA To je hic. To je krásný hic.

SYN Základem je včasné obracení.

Syn obrátí plátek masa a upije z lahvového piva. Matka se unisono přetočí na svém lehátku a napije se drinku, pak se opře v lehátku, aby lépe viděla na Otce.

MATKA Pil si vůbec něco?

OTEC Ještě ne.

MATKA Musíš mít žízeň.

OTEC Ještě ne.

MATKA S takovou dostaneš brzo úžeh. Nemáš náhodou úžeh?

OTEC Ještě ne.

Matka se položí do lehátka.

SYN Při grilování je důležitá tloušťka masa. Vepřový steak musí být minimálně dva centimetry tlustý.

MATKA Letní den jako tenhle dlouho nepamatuju. Bude alespoň pětatřicet stupňů. Minimálně. Krásných pětatřicet stupňů.

SYN Nejlepší maso z prasete je panenka. Je křehká. Ne náhodou se jí říká vepřová svíčková.

MATKA Já mám ráda teplá léta. A zimy jakbysmet. Mám ještě radši teplé zimy než teplá léta.

SYN To, co ale udělá výslednou chuť, je omáčka.

Syn polévá plátky masa barbekju omáčkou, Matka unisono vymačkává z tuby krém, který si roztírá po svém těle. Krém je černý a snadno zbarví její světlou kůži.

SYN Pikantní chuť.

Matka se opře v lehátku, aby lépe viděla na Otce.

MATKA Natřel ses?

OTEC Ještě ne.

MATKA Chceš natřít?

OTEC Ještě ne.

MATKA Spálíš se.

OTEC Ještě ne.

Matka se znovu položí do lehátka.

Dírou v plotě jsou vidět oči, které do zahrady koukají. Ozve se melancholická melodie pískaná na prsty. Zaslýchne ji jenom Otec.

Z plátků masa na roštu se začne kouřit. Ty pak vzplanou. Syn se je snaží uhasit obracečkou.

MATKA Něco se tu pálí. Co se to tu pálí?

Syn ochutná kus masa. Chvíli ho odborně převaluje na jazyku. Pak ho s odporem vyplivne.

SYN Hnus. Fuj. Práce posraná.

Syn vztekle odhodí obracečku a odejde ze scény. Matka si až teď všimne, jak je celá černá.

MATKA Myslím, že jsem se spálila. Určitě. Je takové vedro a mě je přitom hrozná zima. - A ta žízeň.

Matka upije z drinku. S obtížemi vstane z lehátka.

MATKA Mizerné počasí. Nesnáším tahle horká léta.

Matka odejde klátivou opilou chůzí ze scény.

Do zahrady vejdou postavy s tvářemi a šaty od popela a od sazí.

Pohvizdují si melancholickou melodií.

Otce jejich přítomnost vyděsí. Když chce vykřiknout, jedna z postav naznačí, aby byl raději tiše.

Postavy ho obklíčí. Jedna ho chytí, druhá se k němu nakloní, aby mu něco pošeptala.

To, co Otec slyší, se mu zjevně nelíbí.

OTEC Ne, ještě ne!

Jeden z přízraků povytáhne rukáv košile a tak odhalí zlaté hodinky. Poklepe na jejich ciferník, aby naznačil, že je čas.

OTEC Prosím, ještě ne!

Zvedne se vítr, který přes scénu převalí noviny a odpadkové koše. Světlo zamrká. Tma.

IX.

Tma.

Matka zapálí svíčku. Pak druhou a pak další.

Matka a Syn sedí v jídelně u stolu. Mají na sobě smuteční obleky. Sedí v pološeru.

Otcova židle je prázdná. Na stole před ní stojí urna.

MATKA Jak nám tohle mohl udělat?

Ticho.

MATKA Jen tak odejít.

Ticho.

MATKA Jak nám tohle mohl udělat?

SYN Vždycky byl takový.

MATKA Takhle nás tu nechat.

SYN Jako bys ho neznala.

MATKA Ani se nerozloučil.

Ticho.

MATKA Pořád ho vidím, jak stojí u okna a kouká do zahrady a pak řekne: Dělá se tam pěkný den. Víc nic. Jen: Dělá se tam pěkný den.

SYN Ten den bylo opravdu hezky.

Ticho.

MATKA Bylo to tak rychlé.

SYN Alespoň v tom je třeba hledat útěchu.

MATKA Až příliš rychlé. Pořád tomu nemůžu uvěřit. - Tobě něco říkal?

SYN Ne. Nic.

MATKA O ničem se nezmínil?

SYN Ne.

MATKA Byli jste si přece tak blízcí.

SYN Já, s ním?

MATKA Byl jsi vždycky jeho mazánek.

SYN Já, jeho?

MATKA Copak si na to nevzpomínáš?

SYN Ne.

MATKA Musíš se přece pamatovat. - Vždycky, když si měl zlý sen, vlezl sis k nám do postele, chytil ho kolem krku...

SYN A tobě?

MATKA Co?

SYN A tobě nic neřekl? O ničem nemluvil?

MATKA Mě? Samozřejmě že ne. Předemnou měl tolik tajemství. - Myslela jsem, že se spíš svěří tobě.

Ticho.

MATKA Ale i kdyby ti to řekl, tak ty mi to stejně nepovíš. V tomhle jsi totiž jako on. Jsi mu tak podobný.

Matka si zkoumavě prohlíží Syna.

MATKA *pro sebe* Až to nahání hrůzu.

Ticho.

SYN A doktor?

MATKA Co je s ním?

SYN Co říkal doktor?

MATKA S ničím takovým se prý nikdy nesetkal.

SYN To je celý on.

MATKA Kdo? Doktor?

SYN Ne, otec. Vždycky musel mít něco extra.

Ticho.

MATKA Nazval to syndromem náhlého úmrtí.

SYN Myslel jsem, že to je jen u malých dětí.

MATKA Poslední dobou byl hotové dítě. Všechno ho tak udivovalo.

SYN A strašilo.

Ozve se rána.

MATKA *polekaně* Co to bylo?

SYN Jen průvan. Okno do zahrady je otevřené.

MATKA Okno do zahrady jsem zavírala.

Syn se zvedne od stolu.

MATKA Kam jdeš?

SYN Jdu ho zavřít. Zdá se, že se něco žene.

MATKA Povídám, okno do zahrady jsem zavírala.

Syn se posadí ke stolu.

Ticho.

MATKA Jak nám tohle mohl udělat?

Ticho.

MATKA Dělá se tam pěkný den, víc nic.

Ticho.

MATKA Až do poslední chvíle na sobě nenechal nic znát.

Ticho.

MATKA Byl k nám tak ohleduplný.

Ticho.

MATKA Nechtěl nás obtěžovat.

Ticho.

MATKA Byl tak skromný.

Ticho.

MATKA Byl tak šikovný. Dokázal všechno opravit.

SYN Otec? Přece tak nerad věci opravoval.

MATKA Byl tak něžný.

SYN Otec? Nikdy přece nedokázal dávat najevo své city.

MATKA Vůbec nevím, co si bez něj počnu.
- Jak mi to mohl udělat?

Ticho.

MATKA Jaks mi to mohl udělat?

Matka se otočí na Syna.

SYN Co?

MATKA Volala jsem ti.

Syn šmátrá po kapsách, aby se podíval na telefon.

MATKA Do kanceláře. Hned jak se to stalo, jsem ti volala do kanceláře.

Syn přestane šmátrat po kapsách.

MATKA Ale tys to nevzal.

SYN Asi jsem tam zrovna nebyl.

MATKA Zvedl to někdo úplně cizí. Nějaká ženská. Měla mladý hlas.

SYN Asi sekretářka.

MATKA Zněla jako nějaká čubka.

SYN Co?

MATKA Vůbec nevěděla, o kom mluvím.

SYN Co?

MATKA Vůbec nevěděla, kdo jsi.

SYN Co?

MATKA Řekla mi, že nikdo, kdo by odpovídal tvému popisu, tam nepracuje.

SYN Čubka!

Syn udeří pěstí do stolu.

MATKA Co to bylo?

SYN Jen průvan. Okno do zahrady je otevřený.

Syn se zvedne od stolu.

MATKA Kam jdeš?

SYN Jdu ho zavřít.

MATKA Povídám, že jsem ho zavírala. Určitě. Určitě jsem ho zavírala. Musela jsem ho zavírat. Něco se totiž žene.

Syn se posadí ke stolu.

MATKA Pořád jenom samý tajemství. Hrozně mě z nich bolí hlava.

SYN Já nemám žádný tajemství.

MATKA Tak kam chodíš každý den?

SYN Nikam.

MATKA A co tam děláš? Předpokládám, že nic.

SYN Jen tak se courám.

MATKA S nějakou courou, předpokládám.

SYN Ona není žádná coura.

MATKA Takže to přiznáváš?

Ticho.

MATKA Takže to přiznáváš. - Dost ses změnil, co si se s ní začal tahat.

SYN S nikým se netahám.

MATKA Hlavně aby tě ona netahala za nos.

SYN To je moje věc.

MATKA To se pleteš, chlapečku. Víš, že to není jen tvůj nos, za co tě tak šikovně tahá. Je to dědictví po tvém otci, a jeho otci a otci jeho otce. - Tolik promrhaného času, tolik zbytečného úsilí a pak se z tebe stane tohle. pak se nakonec z tebe stane tohle.

Měl si být naše potěcha. Naše radost. A přitom s tebou bylo vždycky jenom samé trápení.

Ozve se rána.

Syn se zvedne od stolu.

MATKA Kam to jdeš? - Jdeš k ní?

SYN Nemusím ti nic vysvětlovat.

MATKA Takže jdeš k ní. - Věděla jsem, že to tak dopadne. A přitom jsme do tebe vkládali takové naděje.

SYN Budu se ženit.

MATKA CO?! Snad ne s ní?!

SYN Vždyť ji neznáš.

MATKA Takové, jako je ona, já znám moc dobře.

SYN Budu mít dítě.

MATKA Snad ne s ní?!

SYN Vždyť ji neznáš.

MATKA Takové, jako je ona, já znám moc dobře. - Tváří se jako neviňátko, jako slušně vycované děvče z církevní školy... a přitom jen tak pro radost ničí lidem domovy.

Ticho.

MATKA Člověk chce, aby to bylo perfektní. Ale ono to nikdy není perfektní. Jak to, že to nikdy není perfektní?

Ticho

Ozve se rána.

Syn odchází ze scény.

MATKA Povídám, to okno jsem zavírala.

Ozve se rána.

MATKA Nebo jsem ho nezavírala? - Nemohla jsme ho zavírat. Okno do zahrady už přece nemáme.

Ozve se rána.

Světlo zamrká, pak zhasne.

X.

Tma.

MATKA Měla jsem takový strach. Myslela jsem, že se už nevrátíš. Najednou mě popadla taková úzkost. Na něco jsem si vzpomněla. Na něco hrozného. Teď už nevím, co to bylo. Už nevím. Nevzpomínám si. Člověk, aby si taky pořád všechno pamatoval. - Jsem tak ráda, že jsi tady. Ani nevíš, jak jsem ráda, že jsi tady. - Jsi tady, že? Že jsi tady?

Světlo zamrká a rozsvítí se.

Jídelna.

Matka sedí za stolem. Kouří. Je sama.

Jediný, kdo jí dělá společnost, je poloprázdná láhev pálenky.

Popel z cigarety odklepává do urny.

MATKA Jaký si měl den, miláčku? Jaký si měl den? Tak? Tak jaký si měl den? Den jako každý jiný? Už to je přece něco mimořádného. – Další takový den. Další den, co jsem tady sama... pro případ, víš moc dobře pro jaký případ... Co kdyby přece jen...

Ozve se rána.

Matka se s úlekem otočí.

MATKA šeptem...přišel.

Ozve se rána.

SYN *mimo scénu* Do hajzlu! Takovej bordel.

Na scénu vejde opilý Syn. Má poraněnou ruku.

SYN Co to má znamenat?! Ptám se, co to má znamenat.

MATKA Co...?

SYN Moje klíče nešly do zámku. Tys vyměňovala zámek?

Ticho.

MATKA Kdo...?

SYN Zvonil sem. Tys mě neslyšela?

Ticho.

SYN Bouchal sem pěstma na dveře. Tys mě neslyšela?

Na scénu vejde přízrak a stojí v přítmí. Pohvizduje si. Pak přejde k lednici a bere si z ní jídlo.

MATKA Kdo je to?!

SYN Musel jsem vylízt po žebříku do patra a rozbít okno. Pořezal sem si ruku. Vidiš?

Syn se posadí ke stolu.

SYN A pak sem zakopl o ty prkna v chodbě. Kdo to tam, sakra dal?

*Syn si nalije panáka a kopne ho do sebe.
Kapesníkem si obvazuje ruku.*

SYN Takovej bordel.

Z přítmí vyjde druhý přízrak. Ten se posadí ke stolu. Pohvizduje si.

MATKA Kdo je to?

SYN Co? – To je jenom starej známej. Starej dobrej známej ze starejch dobrejch časů.

*Ze tmy vyjdou další přízraky. Některé si sedají ke stolu, jiné stojí v přítmí. Všichni si pohvizdují.
Jeden přízrak vytáhne malé kapesní rádio a pustí ho.
Hraje hudba.*

SYN Je to let, co sme se neviděli. Přinejmenším sto. - Představ si, potkal sem je v nálevně dole u potoka. No není to náhoda? - Je.

Ticho.

SYN Pozval sem je na skleničku. Takovýhle shledání se musí přece pořádně oslavit.

Syn se rozesměje.

MATKA Kdo jsi ty?

Syn zvažní.

SYN Já?

MATKA Já? - To by mohl říct každý.

SYN Ty si vážně pěkně líznutá.

Syn si bere cigaretu z krabičky na stole a zapálí si.

Ticho.

SYN Člověk tě tady nemůže nechat ani chvíli samotnou. Hned si musíš cucnout. Hnedka musíš být nacucaná.

MATKA Mám zavolat policii?

SYN Proč bys volala policii?

Ticho.

MATKA Zavolám policii. Řeknu, že se mi někdo cizí vloupal do domu a kouří mi moje cigarety. - To chceš, abych udělala?

Syn se rozesměje, bere to jako vtip.

MATKA To chceš, abych udělala?

Syn zvažní.

SYN Ne.

MATKA Tak mi konečně řekneš, kdo jsi?

SYN Ty mě vážně nepoznáváš?

Ticho.

SYN Jsem Jiřík.

MATKA Jiřík? Jaký Jiřík?

SYN Tvůj Jiřík.

Matka si ho zkoumavě prohlíží.

MATKA Můj Jiřík?

SYN Ty mě vážně nepoznáváš.

Matka pohladí Syna po tváři.

MATKA Můj Jiřík.

Náhle se rozesměje a nemůže se přestat smát.

SYN Čemu se směješ?

MATKA Jen jsem si na něco vzpomněla. - Jen jsem si vzpomněla...

Matka zvažní.

MATKA Jen jsem si vzpomněla na něco strašného. - Nemůžeš být můj Jiřík. Máš úplně jiný oči.

Ticho.

MATKA Jsou tak prázdný. Bez života. Všechno se od nich jenom odráží.

SYN Moc sem toho vypil. Všichni sme vypili. - Takový shledání si zaslouží oslavu.

Ticho.

MATKA Nemůžeš být můj Jiřík. Můj Jiřík je pryč. Odešel. Jen tak. Bez rozloučení. Bez důvodu. - Tohle nikdy nepochopím.

Ticho.

SYN Vím, že sem se nechoval vždycky nejlíp. Že sem nebyl zrovna vzor dobrého syna, ale můžu se změnit. Ještě to můžem napravit. - Všechno to bude zase dobrý. Najdu si místo. Vypracuju se. Pět týdnů dovolené. Stálý plat. Stačí jen začít znova.

MATKA Znova? Znova už to nevydržím.

SYN Zase budu tvůj Jiřík. Co by mi v tom mohlo zabránit?

MATKA Syndrom náhlého úmrtí.

SYN Co?

MATKA Syndrom náhlého úmrtí, říkal doktor.

SYN Co?

MATKA Prý se to u malých dětí někdy stává, říkal doktor. - Jako kdyby to mohlo člověku snad ulevit.

Ticho.

MATKA Co z něj mohlo být? - Byl tím nejlepším z nás.

Syn si odklepne popel do urny. Až pak mu dojde, co udělal. Na urně je napsáno Jiřík. Syn urnu obrátí dnem vzhůru. Vysype se hromada vajglů.

MATKA A ty si sem přijdeš, jako kdyby ti to tu patřilo a opovažuješ se tvrdit, že si můj Jiřík.

Ticho.

MATKA Takový nýmand jako ty. Zloděj hodinek a kapesních rádií.

Ticho.

MATKA Okamžitě odejdi z mého domu, nebo zavolám policii.

Ticho.

SYN Nemám kam jít.

Ticho.

SYN Vyhodila mě. Jen tak, na ulici.

Ticho.

SYN Prý to děcko ani není moje.

Matka se rozesměje.

SYN Smála se u toho jak pominutá. Na ten smích nikdy nezapomenu.

Matka se směje zběsileji a zběsileji. Syn udeří pěstí do stolu.

SYN Praštil sem ji. Chtěl sem jenom, aby přestala. Praštil sem ji znova a znova.

Syn udeří několikrát do stolu. Pak vstane a napřáhne se, jako by chtěl Matku udeřit. Ta vykřikne.

SYN Na ten křik nikdy nezapomenu.

Ticho.

Syn se znovu posadí ke stolu.

SYN Točí se mi hlava. Moc sem toho vypil, tam dole u potoka. Všichni sme toho moc vypili. - Takový setkání po letech, to si zaslouží oslavu.

Syn se rozesměje, pak zvažní.

SYN Neměl sem kam jít. Stál sem na ulici a nevěděl kam jít. A najednou vidím tenhle dům. Byl mi tak povědomej. Musí to být tenhle dům. Jen někdo vyměnil zámky u dveří.

Ticho.

SYN Venku byla taková zima. Aspoň deset stupňů pod nulou. A v okně jsem zahlídl světlo. Takový teplý světlo. - Poslední nezatlučený okno do jídelny. A pak sem si vzpomněl. Musí to být tady. Tohle přece musí být to místo.

Ticho.

SYN Pořád vás vidím v pyžamu. V mých vzpomínkách jste pořád v županu. Jako z reklamy na žakárová pyžama značky Sladký sny.

Ticho.

SYN Každý podzim si vzpomenu na tu alej jabloní vzadu za domem. Pořád cítím vůni spadlýho listí a jablek ze zahrady.

Ticho.

SYN Ta nasládlá vůně hniloby...

Ticho.

SYN Ty výrazy, ty otázky. Slova jako příručí, zodpovědnost, něha... Strach. Ten strach, pořád dokola ten strach. Každý den pořád ten strach.

Ticho.

Syn se chytne za spánky.

SYN Tolik mě z něho bolí hlava.

Ticho.

SYN Nevím, co je na tom k smíchu.

Ticho.

SYN Co?!

Syn praští pěstí do stolu.

SYN Tady není nic k smíchu!

Ticho.

SYN Ne, před mými přáteli. Nebudeš mě před nimi zesměšňovat.

Ticho. Syn vytáhne z pod bundy dlouhý kuchyňský nůž.

SYN Slyšíš?! Tak zmlkneš už? - Zavři už konečně hubu!

Syn se vrhne na Matku. Povalí ji na zem. Matka s křikem strhne ubrus s urnou i mísou polévky. Přízraky přestanou pojídat jídlo z lednice a všemožně zevlovat. Vypnou malé rádio a pozorují zápas na život a na smrt.

Syn po chvíli vstane zpoza stolu. Jeho tvář je umazaná od tmavé mazlavé tekutiny a od popela. Tělo Matky bezvládně leží na podlaze.

Přízraky jeden po druhém odchází ze scény.

SYN Jen sem chtěl, aby zmlkla.

Ticho.

SYN Aby byla chvíli zticha. Aby konečně byla zticha.

Syn zůstane na scéně sám. Nahne si z lahve.

SYN Jen jsem chtěl, aby...

Syn přejde na hranici jeviště a zahledí se do hlediště.

SYN Víte, jen sem chtěl, aby byla konečně zticha. Nic víc.

Ticho.

SYN Slyšíte?

Ticho.

SYN Slyšíte?! Jen sem chtěl, aby byla konečně zticha.

Ticho.

SYN Slyšíte?

Ticho.

SYN To ticho. Konečně ticho.

Ticho.

SYN To ticho a tma. - To člověk hned ví, že je doma.

Světlo zamrká, pak zhasne.

Do tmy se začnou ozývat rány, jako když někdo zatlouká víko od rakve.

To je vše.